"ХУЕЖЬЭРЭ ХУЕЖЬЭРЭТ ЖИ"!

"ХУЕЖЬЭРЭ ХУЕЖЬЭРЭ - ХУЕЖЬЭРЭ ХУЕЖЬЭРЭТ - ХУЕЖЬЭРЭ ХУЕЖЬЭРЭТ ЖИ" ХУЭДЭ ЖЫIIЭГЪУЭХЭМКIЭЩ **АДЫГЭ**М **ШЫПСЭ** КЪИIУЭТЭНУ **ЗЭРЫЩIИДЗЭ**Р.

ДЭТХЭНЭ ЗЫ ЛЪЭПКЪМИ ШЫПСЭМ ЗЭРЫЩIИДЗЭ ЩIЫКIЭ –**ШЫПСЭ ПЭЩIЭДЗЭ ЖЫIIЭГЪУЭ** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ- ИIЭЖЩ.

МЫ **ШЫПСЭ ПЭЩIЭДЗЭ** ЖЫIIЭГЪУЭХЭРИ -НЭХЪЫБЭМ ДЕЖ- ЗЫ **БЛЭКIА ЗЭМАНЫГЪУЭ ЗЭРЫЛЪЫТ**ЭУ ЖЫIIЭПХЪЭЩ.

АУЭ, АДЫГЭБЗЭМ И **ШЫПСЭ ПЭЩIЭДЗЭ ЖЫIIЭГЪУ**ЭМ ЗЫ БЛЭКIА ЗЭМАНЫГЪУЭ ИЛЪЫТЭУ ЖЫIIЭПХЪЭКЪЫМ. НЫТIЭ, АБЫ ГУРЫIIУЭГЪУЭ КЪЫТХУИЩIЫР КЪИIУЭТЭНУ **ЗЫХУЕЖЬЭР** ИДЖЫРИ **НАIУЭУ ЩЫМЫТ**РЭ, АР **КЪЭЗЫIIУЭТЭНУМ ЕЗЫМ ИДЖЫ** ЗЭРЫ**ЗЭХИЛЪХЬЭНУРЭ КЪЫПКЪЫРЫКI**ЫНУ - **ЩЫПЭIУАТ**ЭУ- ЗЭРЫЩЫТРАУЭ ЖЫIIЭПХЪЭЩ.

ШЫПСЭХЭР ЛЪЭПКЪХЭМ Я **ЛИТЕРАТУРЭ ПЭЩIЭДЗЭ**ХЭУИ ЛЪЫТАПХЪЭЩ. ЗЫ ПСЭЛЪЭБЗЭМ КЪИIУЭТАПХЪЭХЭР КЪЫЗЭРИIУАТЭ **ПЭЩIЭДЗЭ КЪЭIУЭТЭГЪУЭУ**, ШЫПСЭХЭР **ПСЭЛЪЭБЗЭ ГЪУАЗДЖЭ** (АРТ/ИСКУСТВЭ) ЛIЭУЖЬЫГЪУЭХЭРЩ, - **БЗЭМ** КЪИГЪЭЩI **ЯПЭРЕЙ ГЪУАЗДЖЭ ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ** ЛЪЫТАПХЪЭХЭРЩ.

ДАУИ, ПСЭЛЪЭБЗЭР УХУА НЭУЖЬЩ КЪЭIУЭТАПХЪЭХЭР КЪЫЩЫIУЭТЭНУРИ, МЫ **КЪЭIУЭТЭГЪУЭ** ПЭЩIЭДЗЭХЭМ -ШЫПСЭХЭМ- **ИПЭ** КЪИХУЭРЭ ЛЪАБЖЬЭ ЯХУЭХЪУХЭР **ЩХЬЭЖ ПСАЛЪЭ**ХЭРАУЭ ЗЭРЫЩЫТРИ ГУРЫIIУЭГЪУЭЩ.

ДИ ЛЭЖЬЫГЪЭХЭМ **ПСЭЛЪЭБЗЭ ПЭЩІЭДЗЭР МАКЪЫБЗЭ**УЩ ЗЭРИЛЪЫТЭРИ, **ЩЫІЭГЪУЭ УЖЬЫГЪУЭУ** УТЫКУ КЪИХЬА **МАКЪХЭМКІ**ЭРЭ УХУА **ПСАЛЪЭХЭМ ЯЛЪЫТЭР**И Я **ЩЫІЭГЪУЭКІ**ЭРЭЩ ЗЭРАЛЪЫТЭР. **МЫ**ПХУЭДЭ **ПСЭЛЪЭБЗЭ ЗЫІУРЫЛЪ** ЦІЫХУМИ И **ЯПЭРЕЙ КЪЭІУЭТЭГЪУ**ЭХЭР –ЯПЭРЕЙ ШЫПСЭХЭР- **ЩЫІЭГЪУ**ЭМРЭ **ЗЭРЫЗЕКІУЭМ ТЕУХУА**УЭ ЗЭРЫЩЫТЫНУРИ ГУРЫІУЭГЪУЭНЩ. АУЭ, МЫ КЪЭІУЭТЭГЪУЭ ПЩІЭДЗЭХЭР -ШЫПСЭХЭР- **ІУЭРЫІУЭТЭЖУ** ЗЭРЫЗЕКІУЭМ КЪЫЗЭРЫХЭКІКІЭ, Я **ЩЫІЭГЪУЭ ТЕМ**ЭХЭР **ХЭЩІ**РЭ ЗЭРЫ**ХЭКІУЭДЫКІЫФЫН**УРИ ГУРЫІУЭГЪУЭНЩ. АУЭ, АХЭР **КЪЫЗЭРЫІУАТЭ ПСАЛЪЭХЭР** Я **ЩЫІЭГЪУЭ МЫХЬЭНЭКІ**ЭРЭ БЗЭМ КУЭДЫЩЭУ ЗЭРЫ**ЩЫХЪУМЭФЫН**УРИ ГУРЫІУЭГЪУЭНЩ.

АУЭ ИКІИ, **ИУЖЬРЕЙ** –НЭХЪЫБЭУИ **БЗЭР ЗЭРЫХЪУН ХЪУА НЭУЖЬ-ШЫПСЭХЭР ЩЫІЭГЪУ**ЭМРЭ ЗЭРЫЗЕКІУЭМ ТЕУХУАУЭ ЩЫТЫН ХУЕЙУЭ ЗЭРЫ**МЫЛЪЫТАПХЪЭ**РИ ГУРЫІУЭГЪУЭЩ.

ШЫПСЭХЭР **ІУЭРЫІУАТЭ** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭРЫЩЫТЫМ ХУЭДЭЖУ, **ЛІЫХЪУЖЬ ХЪЫБАР** ЖЫХУЭТІЭХЭРИ **ІУЭРЫІУАТЭ** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭХЭРЩ. АУЭ, КЪЭТІУЭТАХЭМИ КЪЫЗЭРЫХЭЩУ, **ШЫПС**ЭХЭР **ЛІЫХЪУЖЬ ХЪЫБАР**ХЭМ **ИПЭ** КЪИХУЭ КЪЭІУЭТЭХЪУЭХЭРЩ. ДАУИ, МЫХЭР **ІУЭРЫІУЭТЭЖУ**РЭ **ЗЫР ЗЫМ ХЭПЩ**АУЭ **КЪЫЗЭРЫІУЭТЭЖ**ЫФЫНУХЭРИ ГУРЫІУЭГЪУЭЩ.

ЩІЭНЫГЪЭМ ЯПЭ КЪИХУТАРЭ **ЗЫТЕЛЭЖЬЫХЬ**АР **АЛЫДЖ ІУЭРЫІУАТ**ЭХЭРАЩ, ИКІИ, АХЭР ИКІИ -ПАСЭУ ЗЭРЫЗЭХЭХЬЭСАМИ ПАПЩІЭ- **КОСМОС**РЭ **КЪЭХЪУНЫГЪЭ**КІЭ **ГЪЭНЩІ**АУЭ ЗЭРЫЩЫТХЭРАГЪЭНТИ, МЫПХУЭДЭ **ТЕМЭ** ЗИІЭ ІУЭРЫІУАТЭХЭР ЩІЭНЫГЪЭМ **АЛЫДЖЫБЗЭ**У ″ІУЭРЫІУАТЭ″ ЗИ МЫХЬЭНЭ **″МИФ″** ПСАЛЪЭМКІЭ ИЛЪЫТАЩ. ″МИФ″ХЭМ ТЕЛЭЖЬЫХЬ ЩІЭНЫГЪЭ КЪУДАМЭРИ **МИФОЛОГИЕ**У ЛЪЫТАЩ.

ДЭ **ЛІЫХЪУЖЬ ХЪЫБАР**У ЗИ ГУГЪУ ТЩІЫ ІУЭРЫІУАТЭ ЛІЭУЖЬЫГЪУЭХЭР **″ЭПОС″**УЩ ЗЭРАЛЪЫТЭРИ, І**УЭРЫІУАТЭХЭР** МЫ **Я ТЕМ**ЭХЭМ **ЕЛЪЫТАУЭ** ЩІЭНЫГЪЭМ ″**МИФ**″- ″МИФОС″РЭ ″**ЭПОС**″У ТІУУЭ ЗЭЩХЬЭЩЕГЪЭКІР.

ӀУЭРЫІУЭТЭЖУ ЗЭРЫЗЕКӀУЭМ ПАПЩІЭ, ″МИФ″РЭ ″ЭПОС″ХЭР ЗЫР ЗЫМ ХЭПЩАУЭ ЩЫТЫФЫНУМИ, **МИФОЛОГИЕ**М И ӀУЭХУР **″МИФ″**ХЭРАЩИ, ӀУЭРЫІУАТЭХЭМ Е ХИУБЫДЭ КЪЭӀУЭТЭГЪУЭХЭМ ХИУБЫДЭ ″МИФ″ХЭР ИЛЪЫТЭУ ЕДЖЫР. АРАЩИ, **МИФОЛОГИЕМ** ӀУЭРЫІУАТЭХЭР ЗЭРИДЖЫР ″МИФ″ ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ, **КОСМОС** КЪЭХЪУ-КЪЭЩІЫГЪУЭУ, **ТОПОКОСМОС**У КЪЭХЪУ КЪЕКӀУЭКӀЭУ (**ГЪЭ**Р ЗЭРЫЗЕКӀУЭР, **ЖЭЩ**РЭ **МАХУЭ** ЗЭРЫЗЭКӀЭЛЪЫКӀУЭ), **ЦІЫХУ** ЗЭХЭТЫКӀЭРЭ И ЩХЬЭМ КЪЫРИКӀУЭ ӀУЭХУГЪУЭХЭУ **АНАЛИЗ** ИЩІЫУ **ЕДЖ**ЫР.

МЫБЫХЭМ ТЕУХУА **НЭХЪ ЩАПХЪЭФІ**ЫУ ЯЛЪЫТЭРИ -ИПЭКІИ КЪЫЗЭРЫХЭДГЪЭЩАУЭ- **ПАСЭӀУЭУ ЗЭХУЭХЬЭСА**РЭ **ТХА**УЭ ЩЫТ **АЛЫДЖ МИФОЛОГИЕ**РАЩ.

КӀАСЭУ ЗЭХУЭХЬЭСАУЭ ЩЫТМИ, **МАКЪЫБЗ**ЭУ ЗЭРЫЩЫТЫМ ИПКЪ ЗЭРИТКӀЭ, **АДЫГЭБЗЭ ӀУЭРЫІУАТ**ЭХЭМИ ПЩІЭХУЭ ЗЭРАӀЭНУР ГУРЫІУЭГЪУЭНЩ.

АДЫГЭ ӀУЭРЫІУАТЭХЭР ХЭКУМ ЩЫ**ЗЭХУЭХЬЭСАЩ** ИКІИ ТХАУЭ ЩЫТЩ. НОБЭ АДЫГЭ ӀУЭРЫІУАТЭХЭР **НЭГЪУЭЩІ** ЛЪЭПКЪ **ӀУЭРЫІУАТЭХЭМ** ТЕМАТИКЭУ **ЗЭЛЪЫТЭН ЛЭЖЬЫГЪ**ЭХЭРИ КЪЕКӀУЭКӀЫУ ЩІИДЗАЩ.

АУЭ, НЭХЪЫБЭУ **ЭПОС** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ **ЯЛЪЫТА** АДЫГЭ ӀУЭРЫІУАТЭХЭР **МИФОЛОГИЕ** ЕПЛЪЫКӀЭКӀИ **АНАЛИЗ ЩІЫН**РЭ **ДЖЫН** ЗЭРЫХУЕЙРИ ГУРЫІУЭГЪУЭЩ. ИКІИ, **ӀУЭРЫІУАТ**ЭХЭМ ХИУБЫДЭ **СУБЪЕКТ**ХЭР **ЗЭРЫЛЪЫТЭ** ПСАЛЪЭХЭР –ЦІЭХЭР- **МАКЪЫБЗЭУ ЗЫГУРЫГЪЭӀУЭН**РЭ, **МЫБЫХЭМРЭ** ЗЫХЭЗЫУБЫДЭ **ӀУЭРЫІУАТЭ ТЕМЭХЭР**И **ЗЭЛЪЫТЭН** ХУЕЙЩ. НЫТІЭ, МЫБДЕЖЫМ МЫХЭР КЪЫХЭДГЪЭЩЫН ИУЖЬ ДИТЫНЩ.

...

ИПЭКӀЭ **″МИФ″** ЖЫХУЭТӀЭХЭР НЭХЪЫБЭУ ЗЫТЕУХУАР ″ШЫПСЭ″ХЭРАУЭ ЖЫТӀАЩИ, ЯПЭРАУЭ, **″ШЫПСЭ″ ПСАЛЪЭМ МАКЪЫБЗЭ**У ДЕДЖЭНЩ.

″ШЫПСЭ″ ПСАЛЪЭМРЭ **″ПЩЫСЭ**, ПСЫСЭ″ ПСАЛЪЭХЭР **МЫХЬЭН**ЭКӀЭ ЗЭРЫ**ЗЭПЭГЪУНЭГЪУ**Р ГУЛЪЫТАПХЪЭЩ, -ЗЭ**″МЫХЬЭНЭГЪУ ХУЭДЭ″**УИ ЛЪЫТАПХЪЭЩ. ЗЭРЫУХУА МАКЪХЭМКӀЭ ЕДЖАПХЪЭМЭ, **″ПЩЫСЭ″** ПСАЛЪЭР **″ЩЫӀЭ ГЪУНЭСУ -ПЩАЛЪЭУ- ЩЫТ″**У ЛЪЫТАПХЪЭЩ; **″ШЫПСЭ″** ПСАЛЪЭРИ **″ЩЫӀЭМ КЪЫЩӀЭХЪУЭМ** (ШЫ) **И ГЪУНЭС**У (ПС) **ЩЫТ**″У ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

АДЫГЭБЗЭМ ДЭТХЭНЭ И ЗЫ **ДИАЛЕКТЫР ЕЗЫМ И КӀУЭЦӀКӀЭ ЛЪЫТЭН** ХУЕЙ ЩХЬЭ, ЗЫ ДИАЛЕКТЫМ И ПСАЛЪЭ ГУЭРХЭР АДРЕЙ **ДИАЛЕКТ**ХЭМИ **ЩЫЗЕКӀУЭФЫН**У ЛЪЫТАПХЪЭЩ. АРАЩИ, КЪЭБЭРДЕИБЗЭМИ ЩЫЗЕКӀУЭ ″ШЫПСЭ″ ПСАЛЪЭР **ШАПСЫГЪЫБЗЭ**М И **″ГУШЫПСЭН″** ГЛАГОЛЫМ ТЕУХУАУИ ЖЫӀЭПХЪЭЩИ, **″ГУПЩЫСЭН,** ГУПСЫСЭН″ ГЛАГОЛ МЫХЬЭНЭР **″РЕФЛЕКЦИЕ, ТЕФЕККУР″** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭУ -ФРАНСЫБЗЭ **″ПАНСЕ**(Р) (PENCER)**″** ГЛАГОЛЫМ И МЫХЬЭНЭГЪУУ- ЛЪЫТАПХЪЭМЭ, **″ГУШЫПСЭН″**ЫР **″ИМАЈИНЕ**(Р) (IMAGINER)**″** -ИМИДЖИНГ- ГЛАГОЛ МЫХЬЭНЭГЪУУ, **″ТЭХЬЭЙЙУЛ″** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

*

ДЭ ЗИ **ЦІЫКІУЩХЬЭ**М **ШЫПСЭ ЕДЭІУА ИУЖЬРЕЙ ГЕНЕРАЦЭУ** КЪЫЩІЭКІЫНЩ.

ИУЖЬКІЭ, -ЗИ МЫХЪУМИ ИЛЪЭСЫМ ЗЭ-ТІУЭ- **АЛЫДЖ МИФОЛОГИЕ**М ЗЕСТУ СЕДЖЭУ СЫЩЫТАЩ, АУЭ, АПЩЫГЪУЭХЭМ **АДЫГЭ МИФОЛОГИЕ**М ТЕУХУАУЭ ЗЫРИ СЩІЭТЭКЪЫМ. ИКІИ, СИ **ЦІЫКІУЩХЬЭ**М СЫЗЭДЭІУА **ШЫПСЭ**ХЭР **АДЫГЭ МИФ** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭРЫЩЫТЫНУРИ СИГУ КЪЭКІЫХХЭТЭКЪЫМ.

АДЫГЭБЗЭ АЛФАВИТЫМ СИКІА НЭУЖЬ, СЕДЖЭНУ ЯПЭУ КЪЭСЩТАРИ **КЪЭБЭРДЕЙ**М КЪЫЩЫДЭКІАУЭ ЩЫТА **″НАРТХЭР″** ТХЫЛЪРАТ. СЕДЖЭУ ЩЫЩІЭЗДЗЭМ **ІУЭРЫІУАТЭ**ХЭМ Я **ТЕМ**ЭРЭ **МОТИВ**ХЭМ СЫЗЭРЫЩЫГЪУАЗЭМ ГУ ЛЪЫСТАЩ.

НЫТІЭ, МЫБДЕЖЫМ МЫПХУЭДЭ ЗЫ ІУЭРЫІУАТЭМ ″МИФ″ ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ ЩЫГЪУАЗЭ ДЫХУЭХЪУН ИУЖЬ ДИТЫНЩ.

ЯПЭРАУЭ АР КІЭЩІЫУ КЪЭСІУЭТЭН ХУЕЙЩИ, -″НАРХЭР″ ТХЫЛЪЫМ ИТ ТЕКСТЫМ СИГУ КЪИГЪЭКІЫЖАМИ-, МЫ КЪЭСІУЭТЭНУР НЭХЪЫБЭУ СИ ЦІЫКІУЩХЬЭМ СЫЗЭДЭІУАУЭ ЩЫТА ШЫПСЭРАУЭ ЖЫІЭПХЪЭЩ. ДАУИ, **″ІУЭРЫІУАТЭ″**ХЭР ЗЭМЫЛІЭУЖЬЫГЪУЭ **ВАРИАНТ**ХЭРЩИ, МЫБДЕЖЫМ КІЭЩІЫУ КЪЫЩЫСІУЭТЭНУР СИ ЦІЫКІУЩХЬЭМ СЫЗЭДЭІУА ШЫПСЭМРЭ ″НАРТХЭР″ ТХЫЛЪЫМ ИТ ВАРИАНТЫМ КЪЫТЕХЪУКІА **ЕЩАНЭ ВАРИАНТ**УИ ЛЪЫТАПХЪЭНЩ.

...

НЫТӀЭ,

"ХЕЖЬЭРЭ ХУЕЖЬЭРЭТ ЖИ"!

НАРТХЭМ ЗЫ **ДЫЩЭ ЖЫГ** ЯӀЭТИ, МЫ ЖЫГЫМ **ГЪЭ КЪЭС ЗЫ МЫӀЭРЫСЭ** КЪЫПЫКӀЭТ ЖИ. АУЭРЭ КЪЕКӀУЭКӀЫУ, МЫ МЫӀЭРЫСЭР **ГЪЭ КЪЭС ЯДЫГЪУУ** ЗЭРЫЩӀАДЗАМ ГУ ЛЪАТЭ НАРТХЭМИ, **"МЫР ЗЫДЫГЪУР КЪЭТЩӀЭНКЪЭ"** ЖАӀЭРИ **НАРТХЭМ** Я **ЖЫГ**ЫР **ЯХЪУМЭ**У ЩӀАДЗЭ.

ЖЫГ ХЪУМЭНЫР ЗЭШИТӀЫМ КЪЫЩЫЛЪЫСЫМ, ДЫЩЭ **МЫӀЭРЫСЭР** ЖЫГЫМ КЪЫПЫТӀЫСХЬА ЗЫ **ТХЬЭРЫКЪУЭМ ЗЭРИХЬ**ЫМ ГУЛЪЫТЭ ХУАЩӀ. **ЗЭШИТЫР** ТХЬЭРЫКЪУЭМ **КӀЭЛЪЫЖЭ КӀЭЛЪЫУ**ЭУ ЩӀЕДЗЭ. ИКӀИ, ЗЫМ И **ШАБЗЭШЭМ ТХЬЭРЫКЪУЭР** ЗЭРИ**УӀА**М ГУ ЛЪАТЭ.

ЗЫУӀА КЪУЭШЫМ **ТХЬЭРЫКЪУЭ**М КЪЫПЫТКӀУХА **ЛЪЫ**Р ЗЫ ХЪЫДАНКӀЭ **КЪИЛЪЭЩӀЫУ** И ЖЫПЫМ ИРЕЛЪХЬЭРИ, УӀЭГЪЭР ГЪЭХЪУЖЫН ГУГЪЭРИ ЯӀЭУ **ТХЬЭРЫКЪУЭМ ИУЖЬ ЙОХЬЭ**ХЭР. КӀУЭМЭ ЛЪЕЙРЭ КӀУЭМЭ ЛЪЕЙУРЭ, **ХЫ ӀУФЭ**М НЭСАУЭ, ТХЬЭРЫКЪУЭМ ХЫМ ЗЫХИДЗЭУ ЗЫРЫЗИГЪЭКӀУЭДАР ЯЛЪАГЪУ.

ХЫМ КЪЫЩЫХЭМЫКӀЫЖЫХХЭМ, **"ЗЫУӀАР СЭРАЩИ, АР ЗЫДЭКӀУЭР ЗЭЗГЪЭЩӀЭНЩ; ЗЭРЫХЪУЖЫН ЛЪЫРИ ХУЭСХЬЫНЩ; УЭ МЫБДЕЖЫМ КЪЫЗЭЖЬЭ"** ЖИӀЭУ **ТХЬЭРЫКЪУЭР ЗЫУӀА КЪУЭШ**МИ ХЫМ ЗЫХЕДЗЭ. ХЫ ЩӀАГЪЫР КЪЫЗЭПИПЛЪЫХЬУ ЕСЭРЭ ЕСЭУРЭ ЗЫ **ХЫ ЩӀАГЪ УНЭ**М НОС.

ЕУЭРЭ БЖЭМ ЩЫТЕУӀУЭМ, ГУФӀЫПСЫЖУ БЖЭР ЗЫӀУЗЫХ ЗЫ ТХЬЭӀУЭХУДЫМ **"ДЭРИ УЭ ДЫНЫУОЖЬЭТ"** ЖЕӀЭРИ ХЬЭЩӀЭР УНЭМ ИРЕГЪЭБЛАГЪЭ. УНЭМ ЩЫЩӀЭХЬЭМ И ФЭР ПЫКӀАУЭ ПӀЭМ ХЭЛЪ ХЪЫДЖЭБЗ ДАХЭР ЩИЛЪАГЪУМ, КЪИХЬА ЛЪЫР ЗЕЙР АРАУЭ ЗЭРЫЩЫТЫР КЪЫГУРОӀУЭ. ЛЪЫР И УӀЭГЪЭМ ЩЫЩАХУЭМ ХЪЫДЖЭБЗЫМ ИФЭР КЪЫПОЫХЬЭЖРИ КЪЫЗЭФӀОТӀЫСХЬЭЖ.

ЗЭБЛЭГЪА УНЭМ ЗЫМ НЭХЪРЭ ЗЫР НЭХЪ ДАХЭ ЗЭШЫПХЪУИБЛЫМ Я НЭХЪЫЖЬЫР КЪЭПСАЛЪЭУ **"ТӀЭКӀУ ЩӀЭМЭ, ДИ ДЭЛЪХУРИ КЪЫЩӀЭХЬЭЖЫНЩ"** ЖИӀА КЪУДЕУЭ УНЭМ КЪЫЩӀЭЛЪЭТА ЗЫ **ТХЬЭРЫКЪУ**ЭМ ЖЬЭХЭФЭГУМ **ЗЫЩЕУТХЫПЩӀ**РИ ЗЫ ЩӀАЛЭ ЗЭКӀУЖУ УТЫКУ КЪОХЬЭ.

ФIЭХЪУСРЭ ЩIЭУПЩIЭ НЭУЖЬ, IЭНЭ КЪЫЩАХЬЭУ ЕФЭ ЕШХИ ЯЩI; ИТIАНЭ, МАХУЭР ЗЭРЫХЭКIУЭТАМ ГУ ЗЫЛЪЫТА ХЬЭЩIЭМ **"НЫТIЭ ХУИТ СЫКЪЭФЩIМЭ, СЭ СЕЖЬЭЖЫНЩ"** ЖИ.

ЗЭШЫПХЪУИБЛЫМ Я ДЭЛЪХУР КЪЭПСАЛЪЭУ, **"ПСАТХЬЭМ** ХУИТ КЪИЩIМЭ, СИ **ШЫПХЪУИБЛЫМ ЗЫР ЩХЬЭГЪУСЭУ НАРТ ЩIЫНАЛЪЭМ ПШЭЖЫНКЪЭ"** ЩЫЖИIЭМ, **"НЫТIЭ, СЫУIАР ЩХЬЭГЪУСЭ СХУЭХЪУНЩ"** ЖЕIЭР ХЬЭЩIЭМИ, -ИКIИ **ИГЪЭХЪУЖЬА-** ХЪЫДЖЭБЗЫР И **ГЪУСЭУ** ЙОУЭРИ НАРТ ЩIЫНАЛЪЭМ КЪАГЪЭЗЭЖ.

МЫР НАРТХЭМИ Я ГУАПЭУ, ЗЭХАУБЛА ДЖЭГУШХУЭР ЖЭЩИБЛ-МЭХУИБЛЭКIИ ИРАГЪЭКIУЭКIРИ, НАРТ ЩIЫНАЛЪЭМ ЗЫГЪЭЗЭЖА ЗЭЩХЬЭГЪУСЭХЭРИ **ПСЭУУЭ ТХЪЭЖУ КЪЭНЭЖАЩ ЖИ**.

...

НЫТIЭ, МЫ **ШЫПСЭМ "МИФ" ЛIЭУЖЬЫГЪУ**ЭУ КЪЫХЭЩХЭМ ГУЛЪЫТЭ ХУЭТЩIЫНЩ:

- ЯПЭРАУЭ, ШЫПСЭМ ХЭТ **"НАРТХЭМ Я ЖЫГ"**ЫР **"НАРТ ЛЪЭПКЪ – НАРТ ЖЫЛЭ"** ЖЫХУИIЭРАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ; НАРТ ЖЫГЫМ КЪЫПЫКIЭ **"МЫIЭРЫСЭ"**РИ **"НАРТ ЛЪЭПКЪЫМ КЪИГЪЭЩI НАРТ ХАБЗЭРЭ ЩIЭИН"**У ЖЫIЭПХЪЭЩ; **"ДЫЩЭ"**РИ **"ПЩIЭРЭ ЛЪЭПIАГЪ"** ЗИIЭРЩ. НЫТIЭ, **"НАРТХЭМ Я ДЫЩЭ ЖЫГЫМ ГЪЭ КЪЭС КЪЫПЫКIЭ ДЫЩЭ МЫIЭРЫСЭ"**Р **"НАРТ ЛЪЭПКЪЫМ КЪИЛЭЖЬУ УТЫКУ КЪЫРИГЪЭХЬЭ ЩIЭИНРЭ ХАБЗЭ ЛЪАПIЭ"** ЖЫХУИIЭРАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

- **ТХЬЭРЫКЪУЭР КЪЫЗДЭКIУАРЭ ЗЫДЭКIУЭЖ**ЫМ ИКIИ **"ХЫ ЩIАГЪ УНЭ"**М КЪЫЩЕКIУЭКI **ДИАЛОГ**ХЭМ ГУРЫIУЭГЪУЭ КЪЫТХУАЩIЫР **"ХЫ ЩIАГЪ УНЭМ ЩЫПСЭУ"**ХЭМРЭ **"НАРТ"**ХЭМ **ЗЭПЫЩIЭНЫГЪЭ** –БЛАГЪАГЪЭ-ЗЭРЫЗЫХУАIЭРАЩ.

- АРАЩ ИКIИИ, **НАРТ ЩIЫНАЛЪЭМ** ЗЫГУЭРКIЭ **ИКIА**РЭ **ХЫ ЩIАГЪ**ЫМ **КIУА**ХЭМ **Я ГУР НАРТХЭМ ХУЭГЪЭЗА**УЭ ЩЫТРЭ, **НАРТ ХАБЗЭРЭ ЩIЭИН ЗЫХУЭНЫКЪУ**ЭХЭРЩИ, МЫРИ **"НАРТ ЖЫГ ДЫЩЭ МЫIЭРЫСЭР ЗЭРАДЫГЪУ – ЗЭРАХЬ"**ЫМ ГУРЫIУЭГЪУЭ КЪЫТХУЕЩIЫР.

- НАРТ ЩӀЫНАЛЪЭМ **КЪАГЪЭЗЭЖЫН ГУГЪЭ ЯӀЭРЭ ЕЖЬЭУ** ЗЭРЫЩЫТХЭРИ ″ХЫ ЩӀАГЪ УНЭ″М ЩЫПСЭУ ДЭЛЪХУМ **И ШЫПХЪУР** НАРТ ЩӀЫНАЛЪЭМ **ЗЫГЪЭЗЭЖЫНУ ХЬЭЩӀЭМ ЩХЬЭГЪУСЭ** ЗЭРЫХУИЩӀЫМ КЪЕГЪЭЛЪАГЪУЭР.

- ″**ТХЬЭРЫКЪУЭ**″Р –И ЦӀЭМИ ГУРЫӀУЭГЪУЭ КЪЫЗЭРЫТХИУЩӀЫУ- ПСЭ КЪАБЗАГЪЭРЭ **ДЭХАГЪЭКӀЭ ДЫЗЫТХЬЭКЪУ**У ЛЪАГЪУГЪУАФӀЭ БЗУ ЛЪЭПКЪЩИ, **ЦӀЫКӀУ**РЭ **ИГЪУЭНЭМЫС**У ЛӀАХЭР **БЗУ ЦӀЫКӀУ**РЭ **ТХЬЭРЫКЪУЭ**У –ТХЬЭРЫКЪУЭ ХУЖЬУ- ХЭХЬЭЖАУЭ ЗЭРАЛЪЫТЭРИ ДИГУ КЪЭДГЪЭКӀЫЖЫНЩ. НЫТӀЭ, **ХЫ ЩӀАГЪ**ЫР **ЗИ ХЭЩӀАПӀ**ЭХЭР ″**ТХЬЭРЫКЪУЭ**″У МЫ ЗЭРЫЛЪЫТЭР АХЭР ГЪАЩӀЭМ **ИГЪУЭНЭМЫС**У ЗЭРЫХЭКӀЫЖАХЭМ ТЕУХУАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

- АРАЩИ, ″**ХЫ ЩӀАГЪ УНЭ**″М ЩЫПСЭУУЭ **ШЫПС**ЭМ ГУРЫӀУЭГЪУЭ КЪЫТХУИЩӀЫР **НАРТ ЩӀЫНАЛЪЭ**М ЩЫЩУ А **ХЫМ ХЭКӀУЭДАХЭР**АЩ – ХЫ ЩӀАГЪЫМ КӀУАХЭРЩ. АУЭ ИКӀИ, ЛЪАХЭ ЯХУЭХЪУА **ХЫМ КЪЫХЭКӀ**ЫНЫР -**НАРТ ЩӀЫНАЛЪЭ**М **КЪЭГЪЭЗЭЖЫН**ЫР- ″**ПСАТХЬЭ**″М **И ӀЭ ИЛЪ**У ЗЭРЫЩЫТЫР **ШЫПСЭМ КЪЫЗЭРЫХЭЩ**РИ ГЪЭЩӀЭГЪУЭНЩ. - **ЛӀАР ГЪАЩӀЭМ КЪЫТЕХЬЭЖЫН**КӀЭ ХУИТЫР **ТХЬ**ЭРАУЭ –**ПСАЛЪТХЬ**ЭРАУЭ- ЗЭРЫЩЫТЫУР ГУРЫӀУЭГЪУЭНЩИ, МЫРИ **РЕЕНКАРНАЦЭ** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭ **КЪУАПЭУИ** ЛЪЫТАПХЪЭНЩ.

…

НЫТӀЭ ИКӀИ:

- ШЫПСЭМ КЪЫХЭЩ ″**ХЫ ЩӀАГЪ УНЭ**″ХЭР ЗЫДЭЩЫӀЭ **ХЫ**Р **НАРТ ЩӀЫНАЛЪЭ**Р ЗИ **НЫДЖЭ**У ЗЭРЫЩЫТЫНУР ЖЫӀЭПХЪЭЩИ, **АДЫГ**ЭМ ЕЗЫМ И **ХЭГЪЭГУР** ЗЭРИЛЪЫТЭ ″**ХЭКУ**″ ПСАЛЪЭРИ ″**ХЫ ЗЭХУАКУ**″ ЗИ МЫХЬЭНЭ ЦӀЭ ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭРЫЛЪЫТАПХЪЭРИ ГУРЫӀУЭГЪУЭЩ.

- АДЫГЭ ШЫПСЭ КУЭДМИ КЪЫЗЭРЫХЭЩУ, **МЫ** ШЫПСЭРИ ЗЫТЕУХУАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭ **ХЫР** АДЫГЭМ **АХЫН**УИ ИЛЪЫТА ″ХЫ ФӀЫЩӀЭ″РАУЭ ЖЫӀЭПХЪЭЩ. ″**АХЫН**″ **ПСАЛЪЭ**МИ ЕДЖАПХЪЭМЭ, **ИЖЬ** ИЖЬЫЖ **ЛЪАНДЭРЭ** (А) ″**ХЫ ХЪУПХЪЭ**″ (ХЫН) -″**ПОТЕНЦИАЛ ХЫ**″- МЫХЬЭНЭ ЗИӀЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

- ИКӀИ, МЫ ЗЭРЕДЖАПХЪЭУ ″**ХЫ ПЭЛЪЫТЭ**″У ЗЫ ″**ПСЫ ХЪУРЕИШХУЭ**″У – ″ГУЭЛ″У- ЩЫТАУЭЩ ″**АХЫН**″ЫР ЗЭРЫЛЪЫТАПХЪЭРИ, ЩӀЭНЫГЪЭМ ЗЭРИЛЪЫТЭРИ МЫПХУЭДЭЩ. АРАЩИ, ДУНЕЙМ И ПСЫХЭР -ХЫХЭР- БАГЪУЭУ

ЩЫДЭКIУЕЯ ЗЫ ЗЭМАНЫГЪУЭМ **БОСФОР** –ИСТАНБЫЛ IУФЭ ХЫ ГЪУЭГУЛЪАГЪУЭМКIЭ **КЪИЗЭРЫГУ**ЭУ **ХЫПС**ЫШХУЭМКIЭ **АХЫН ПСЫ ХЪУРЕЙР "ХЫ ХУЖЬ"ЫМ ПЫЩIА** ЗЫ **ХЫ** ЗЭРЫХЪУАРАЩ НОБЭРЕЙ ЩIЭНЫГЪЭМ ЗЭРИЛЪЫТЭР.

- НЫТIЭ, МЫПХУЭДЭУ УТЫКУ КЪИХЬА **НОБЭРЕЙ "ХЫ ФIЫЦIЭ"** ЖЫХУАIЭМ **НАРТ ЩIЫНАЛЪЭ ГЪУНЭХЭР ЩIИУФЭУ** ЗЭРЫ**ХИУБЫДА**Р ГУРЫIУЭГЪУЭНЩИ, ЗИ ГУГЪУ ТЩIА **ШЫПСЭР НАРТ ЩIЫНАЛЪЭМ КЪИЗЭРЫГУА ХЫМ ХЭКIУЭДАХЭМ** ЗЭРЫ**ТЕУХУА**РИ ГУРЫIУЭГЪУЭЩ.

...

ДАУИ, НАРТХЭМ Я ЩХЬЭ КЪЫРИКIУА МЫ **КЪЭХЪУ-КЪЭЩIЫГЪУЭ** ГУАУЭМ **КЪЫТЕХЪУКIА**УЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ МЫ ЗИ ГУГЪУ ТЩIА ШЫПСЭРИ, -**ЦIЫХУМ И ЩХЬЭМ КЪЫРИКIУ**ЭХЭМ ТЕУХУАУЭ, **ИУЖЬРЕЙ "МИФ"** ЛIЭУЖЫЬГЪУЭХЭМ ЩЫЩМИ, "**МИФ"**У **ЩАПХЪЭФI**ХЭМ ЯЩЫЩУИ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

АРАЩИ, **"МИФ"** ЖЫХУАIЭМ И **ТЕПЛЪЭРЭ ЩIЫКI**ЭХЭМ ЩЫЩХЭР ЗЫХЭПЛЪАГЪУЭРЩИ, **(1)** КЪЭХЪУ-КЪЭЩIАР **СИМВОЛ**КIЭРЭ **КЪЭIУЭТЭН**; **(2)** КЪЭХЪУ-КЪЭЩIАРЭ УИ БЛЭКIАР **ЩЫМЫГЪЭГЪУПЩЭН КЪАЛЭН** ГЪЭЗЭЩIЭН; **(3)** "ЛIАМ КIЭЛЪЫКIУЭЖХЭКЪЫМ" ЗЭРЫЖАIЭУ, **ГЪАЩIЭР IЭФI**ЫУ ЗЭРЫЩЫТРЭ ИКIИ ЗЭРЫ-А-**НЭХЪ-ЛЪАПЭ**Р ГУРЫIУЭГЪУЭ ЩIЫНРЭ, ИКIИ **(4)** ГЪАЩIЭМ ХЭТУ КЪЭНАХЭМ Я ПСЭР **ЛIАХЭМ ТЕУХУАУЭ ГЪЭТЫНШЫН**; **НЭМЫЩI**ХЭРИ... ЗЫХЭЗЫУБЫДЭУ, **"МИФОЛОГИЕ" ЩАПХЪЭФI**Щ МЫ КЪЭТIУЭТА ШЫПСЭР.

АРГУЭРУ КЪЫПЫЩАПХЪЭМЭ, **ИСТАМБЫЛАКIУ**ЭМИ **"ХЫ ФIЫЦIЭ"**М **АДЫГЭ** КУЭД ЗЭРЫ**ХЭКIУЭДА**Р ГУРЫIУЭГЪУЭЩ, ИКIИ, ХЭХЭС ХЪУА АДЫГЭХЭМ ХУЭДЭЖУ ХЭКУМ КЪИНА АДЫГЭХЭМИ **БДЗЭЖЬЕЙ МЫШ ХАБЗЭ** ЗЭРАIЭР ГУРЫIУЭГЪУЭЩ. НЫТIЭ, МЫ ХАБЗЭР **ИСТАМБЫЛАКIУЭМ ТЕУХУАУЭ** КЪЕЖЬА(?), ХЬЭМЭРЭ, МЫБЫ ИПЭКIИ АДЫГЭХЭМ **"ХЫ ФIЫЦIЭ"**М **ТЕУХУАУЭ БДЗЭЖЬЕЙ МЫШХ ХАБЗЭ** ЯIЭУ **КЪЭГЪУЭГУРЫКIУ**ЭУ ЩЫТАУ ПIЭРЭ? - СЭ СИ ЩХЬЭКIЭ СЩIЭКЪЫМ! АУЭ, МЫ КЪЭТIУЭТА ШЫПСЭР КЪЫЗЫТЕХЪУКIА ГУЭУЭШХУЭ НЭУЖЬЫМ **НАРТ**ХЭМИ **БДЗЭЖЬЕЙ МЫШХ ХАБЗЭ** ЯХУЭУХУАУЭ ЗЭРЫЩЫТАГЪЭНУРИ ГУРЫIУЭГЪУЭЩ.

...

КЪЭТІУЭТА **ШЫПСЭР** ЗЫТЕУХУАРЭ **АДЫГЭ ЦІЫХУ КУЭД ЗЫХЭКІУЭДА** МЫ **ХЫР** НОБЭ ДУНЕЙПСОМ **"ХЫ ФІЫЦІЭ"**У **ЗЭРАЛЪЫТ**ЭМИ ПСЭЛЪИТІ-ЩЫ ТЕЖЫІЫХЬЫПХЪЭЩ.

ЯПЭРАУЭ, АДЫГЭБЗЭМ И **"ФІЫЦІЭ"** ПСАЛЪЭМ И МЫХЬЭНЭР **"ФІЫМ ХЭДЗЫКІ"**РЭ **"ФІЫР ЩЫКІУЭД"**У (ЦІ) ЩЫТРАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ; **"КІЫФІ"** ПСАЛЪЭМИ **"ЗИ ИКІЭР ФІЫ"**РЭ **"ФІЫ УХЫПІЭ"** (КІЫ, КІЭ) МЫХЬЭНЭ ИІЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ. **ТЕПЛЪЭРЭ ПЛЪЫФЭ** ЗИІЭРЭ НАХУЭУ ЩЫТРАЩ **ФІЫ**ГЪУЭУ ЛЪЫТАПХЪЭРИ, ПЛЪЫФЭРЭ ТЕПЛЪЭР **ЗЭРЫЛЪЫТЭРИ НЭХУ**ГЪЭКІЭРЭЩ: **ТЕПЛЪЭРЭ ПЛЪЫФЭУ МЫЛЪЫТ**ЭРЭ, ЗЭРЫЛЪЫТЭНУ **НЭХУ ЗЫДЭЩЫМЫІЭР ФІЫКЪЫМ**. АРАЩИ, **ПЛЪЫФЭ** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ **"ФІЫЦІЭ"**Р ПЛЪЫФЭ УХЫПІЭУ **МЫПЛЪ**ЫРЩ -МЫПЛЪМИ **ТЕПЛЪЭРЭ ФЭ ИІЭНКЪЫМ**-; **"КІЫФІ"**РИ НЭХУ ЗЫДЭЩЫМЫІЭРЭ ЩЫУХЫРЩ –НЭХУ ЗЫДЫЩЫМЫІЭМ **ПЛЪЫН**РЭ **ТЕПЛЪЭ** ИКІИ ЛЪАГЪУН ІУЭХУГЪУЭ КЪЫЩЫХЪУНКЪЫМ-.

АДЫГЭБЗЭУ ЗЭРЫУХУА МАКЪКІЭРЭ МЫ ГУРЫІУЭГЪУЭ КЪЫЗЭРЫТХУЭХЪУАМ ХУЭДЭУ ЖЫІЭПХЪЭЩ **ФІЫЦІ**ЭРЭ **КІЫФІ**ЫР **ЩІЭНЫГЪЭ**УИ ЗЭРЫЛЪЫТАПХЪЭР. ИКІИ, **МЫХЪУНЫГЪЭ** -НЕГАТИВ- ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУЩ **"ФІЫЦІЭ"**РЭ **"КІЫФ"**ЫР **ГЪУАЗДЖЭ** –АРТ/ИСКУСТВЭ- ЛІЭУЖЬЫГЪУЭХЭМИ ЩЫЗЭРЫЗЕКІУЭР. ЦІЫХУМ **ФІЫЦІЭРЭ КІЫФІ ЗЭРЫЗЫХИЩІ**ЭРЭ **ЭФФЕКТ**У КЪЫРИТРИ МЫПХУЭДЭЩ.

ГЪАЩІЭМ ИКІЭРЭ И **УХЫПІ**ЭУ ЩЫТ **ЛІЭНЫГЪЭР** ЦІЫХУМ ЗЭРИЛЪЫТЭРИ **ФІЫЦІАГЪЭ**РЭ **КІЫФІЫГЪЭ**УЩИ, АДЫГЭБЗЭРИ ХЭТЫЖУ БЗЭ КУЭДЫМ **ЛІАР ЗЫДЭКІУЭР КІЫФІАГЪ**РЭ, **ЗЫЩІАЛЪХЬЭ ЩІЫР**И **"ЩІЫ ФІЫЦІЭ"**УЩ ЗЭРАЛЪЫТЭР. ЛЪЭПКЪ НЭХЪЫБЭМ ЛІАР **ЩІЫМ ЩІЭЛЪХЬЭН ХАБЗЭ** ЗЭРАІЭР ГУРЫІУЭГЪУЭЩ; АУЭ, ЩІЫМ ЩІАМЫЛЪХЬЭМИ, **ЛІА**ХЭР ЗЫДЭКІУЭР **КІЫФІАГЪЭРЭ ФІЫЦІАГЪЭ**У ЗЭРЫЩЫТЫР ЖЫТІАГЪЭХХЭЩИ, КЪЭТІУЭТА ШЫПСЭР ЗЫТЕУХУА ГУЭУЭШХУЭУ, И **ЦІЫХУ**ХЭР **ЗЫХЭКІУЭДА**РЭ АБЫХЭМ КХЪЭ ЯХУЭХЪУА **А ХЫ**РИ **"ХЫ ФІЫЦІЭ"**У ЯЛЪЫТЭНТЭКЪЭ: **ЗЫЩІАЛЪХЬЭ ЩІЫР "ЩІЫ ФІЫЦІЭ"**У ЗЭРЫЛЪЫТЭМ ХУЭДЭУ **ЗЫХЭКІУЭДА ХЫРИ "ХЫ ФІЫЦІЭ"**У ЯЛЪЫТЭНЫР ИГЪУЭТЭКЪЭ...

ЗИ ГУГЪУ ТЩІЫ ХЫМ **"ХЫ ФІЫЦІЭ" ЦІЭР ЕЗЫТА**М УЩЫЛЪЫХЪУЭМ ДЕЖ, АР **ТЫРКУ**ХЭМ, **СКИФ**ХЭМ, **НЭГЪУЭЩІ ЛЪЭПКЪ**ХЭМ ЗЭРАЛЪЫТА ЩІЫКІЭМ КЪЫЗЭРЫТЕХЪУКІАМ УЗРИХЬЭЛІЭМ НЭМЫЩІ, **ХЫ**М И **ЛЪАБЖЬЭР ЯТІЭ ФІЫЦІ**ЭУ ЗЭРЫЩЫТЫМ Е И **КЛИМАТ**ЫМ КЪЫЗЭРЫТЕХЪУКІАРАУЭЩ **УЗРИХЬЭЛІ**ЭХЭР. АУЭ, **"ХЫ ФІЫЦІЭ"**У ЛЪЫТА ЗЭРЫХЪУАМ ТЕУХУАУЭ **АДЫГ**ЭМ И **ЦІЭ КЪЫРАІУЭУ УРИХЬЭЛІЭХХЭКЪЫМ**.

АРАЩИ, **ЩЫІЭГЪУЭ УЖЬЫГЪУЭМ КЪИГЪЭЩІА МАКЪ**ХЭМКІЭРЭ УХУАРЭ **ЩЫІЭГЪУЭРЭ ЗЭРЫЗЕКІУ**ЭР ЗЫЛЪЫТЭ АДЫГЭБЗЭМ **ТЕУХУАУЭ ДЭГУЩ ЦІЫХУГЪЭР**. **ЕЗЫ АДЫГЭРИ** МЫПХУЭДЭ И БЗЭМ ТЕУХУАУЭ **ТХЬЭКІУМЭ ЖЬАЖЬ**ЭЩ НОБИ, И ЩІЭБЛЭРИ АДЫГЭБЗЭКІЭ **БЗЭМЫІУ**Щ, **ДЭГУ**ХХЭЩ.

ДАУИ, МЫ КЪЭТІУЭТАХЭМИ ГУРЫІУЭГЪУЭ КЪЫЗЭРЫТХУИЩІЩИ, МЫ ХЫР **"ФІЫЦІЭ"**У **ЛЪЫТЭН**ЫР НЭХЪ **ЗЫХУЭИГЪУ**ЭХЭР АБЫ **ХЭКІУЭДА**ХЭР **ЗИ ЛЪЭПКЪЭГЪУ**ХЭРАЩ. ИКІИ, **АДЫГ**ЭМ МЫ ХЫР А НЭХЪ МАЩІЭУ **ТІЭУ ФІЫЦІ**ЭУ ИЛЪЫТАГЪЭНЩИ, **"ХЫ ФІЫЦІЭ"**Р АДЫГЭМ ДЕЖКІЭ **ТІЭУНЕЙ**РЭ **ФІЫЦІ**ЭЩ.

*

МЫ ИПЭКІЭ КЪЭТІУЭТАРЭ ЗЫТЕУХУАРИ НАІУЭ КЪЫТХУЭХЪУА **ШЫПСЭР** А ЗЭРЫЩЫТУ ЗЫ **"МИФ" ЗЭПЭЩ**Щ. КЪЫЗЫТЕХЪУКІАР ГУРЫІУЭГЪУЭ КЪЫТХУЭХЪУАРЭ ЗЭРЫХЪУНИ ХЪУА "МИФ" ЛІЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭПКЪЫРЫУВА ЗЫ ШЫПСЭЩ ЗИ ГУГЪУ ТЩІАРИ, АР МЫ ЗЭРЫУХУА ЩІЫКІЭУ ХЭЛЪХЬЭНРЭ ХЭГЪЭЩІЫН ЗИМЫІЭУ ЗЫ **"МИФ" ПСО**Щ.

МЫПХУЭДЭ ЩЫТМИ, **ІУЭРЫІУЭТЭЖУ ЩЫЗЕКІУЭМ** ИУЖЬЫІУЭ ЗЭМАНЫГЪУЭХЭМ, Е, **ІУЭРЫІУАТ**ЭХЭР **ЩЫЗЭХУЭХЬЭС**РЭ **ТЫРАДЗЭНУ ЩАГЪЭХЬЭЗЫРЫМ НЭГЪУЭЩІ ІУЭРЫІУАТЭ КІАПІ**ЭРЭ **МОТИВ**ХЭРИ КЪЫ**ХЭХЬ**АГЪЭНУ ЗЭРЫЩЫТРАЩ ИПЭКІЭ КЪЭТІУЭТА **ШЫПСЭМ** И **ВАНИАНТУ "НАРТХЭР"** ТХЫЛЪЫМ ХИУБЫДЭ **ІУЭРЫІУАТЭ ТЕКСТ**ЫМ ГУРЫІУЭГЪУЭ КЪЫТХУИЩІЫР.

ДАУИ, КЪЭТІУЭТА **ШЫПСЭМРЭ** АБЫ **КЪЫПЫЩ**ЭУ МЫБДЕЖЫМ ЗИ ГУГЪУ ТЩІЫНУ **ІУЭРЫІУАТЭ** КІАПЭР **ТЕМАТИКЭУ ЗЭЩХЬЭЩЫКІ**РЭ ЗЫМ АДРЕЙР **ХУЭМЫНЫКЪУ**ЭУ, ЩХЬЭХУЭ ЩХЬЭХУЭ **"МИФ"** ЛІЭУЖЬЫГЪУЭХЭРЩ.

МЫБДЕЖЫМ ЗИ ГУГЪУ ТЩIЫНУР **"ЗЭТIУОЛЪХУЭНЫКЪУЭ"** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ **"МИФ"**У ЛЪЫТАПХЪЭЩ. **НЭГЪУЭЩI ЛЪЭПКЪ** IУЭРЫIУАТЭХЭМИ УЩЫХУОЗЭР **"ЗЭТIОЛЪХУЭНЫКЪУЭ МИФ"**ХЭМИ, МЫПХУЭДЭХЭРИ **МЫХЪУНЫГЪЭ "МИФ"** ЛIЭУЖЫЫГЪУЭХЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ. МЫХЪУНЫГЪЭРЭ МЫФIЫУ ЩIЭЛЪЫТЭРИ **ЗЭТIУОЛЪХУЭНЫКЪУ**ЭХЭР ФIЫУЭ ЗЫМЫЩIЫХУМ ДЕЖКIЭ ЗЭХЭХУПХЪЭУ ЩЫМЫТРЭ **ЗЭХЭГЪЭЗЭРЫХЬЫПХЪЭ**У ЗЭРЫЩЫТЫРЩ.

ИПЭКIЭ КЪЭТIУЭТА ШЫПСЭМ ЗИ ГУГЪУ ИЩIА **ЗЭШИТI**ЫР **"НАРТХЭР" ТХЫЛЪ**ЫМ ХИУБЫДЭ IУЭРЫIУАТЭ ВАРИАНТЫМ **ЗЭТIУОЛЪХУЭНЫКЪУ**ЭУЩ ЗЭРЫХЭТРИ, **"ПЫДЖЭ"**РЭ **"ПЫГЪЭЩ"** ЗИ ЦIЭХЭРЩ.

ЗЭТIОЛЪХУЭНЫКЪУЭУ ЗЭЩХЬ ДЫДЭМИ, АХЭР ЗЭРЫЗЭЩХЬЭЩЫКIРЭ **ЗЭРЫЗЭХЭХУПХЪЭ** ЩIЫКIЭ ГУЭР **ЩЫIЭНЩИ**, **"ПЫДЖЭ"**РЭ **"ПЫГЪЭЩ"** Я ЦIЭХЭМ МЫР ГУРЫIУЭГЪУЭ КЪАЩIЫР: **ЗЫМ И ДЖАТЭР МЭПЫДЖЭ,** АДРЕЙМ И ДЖАТЭМ **ПЕГЪЭЩ**ЫР. АУЭ ИКIИ ПЭЖЩ МЫР ЗЫМЫГЪЭУНЭХУАРЭ **ЗЫМЫЩIЭМ ДЕЖКIЭ** ЗЭХЭХУГЪУЭУ ЗЭРЫЩЫМЫТЫР.

...

МЫ ЗИ ГУГЪУ ТЩIЫ IУЭРЫIIУАТЭ КIАПЭР КЪЫПЫТЩЭЖЫН.

АТАРИ ТIЭ..

МЫ ЗЭТIОЛЪХУЭНЫКЪУЭ ЗЭШИТIЫМ **ЗЫР** ХЫМ ЗЫХИДЗЭУ **"ХЫ ЩIАГЪ УНЭ"М КIУАР**АТИ, АБЫ **ЕЖЬЭ** И **КЪУЭШ**ЫМ **"СИ КЪУЭШЫР ХЫМ МЭЖЭЛIАУЭ КЪЫХЭКIЫЖЫНЩ, СЭ ТIЭКIУ СЫЩАУЭУ ШХЫН ГУЭРХЭР КЪЭСХЬЫНЩ"** ЖИIЭУ **МЭЗЫМ ЩIОХЬЭ**Р.

ХЫМ И ЩХЬЭГЪУСЭРИ ДИЩIЫГЪУУ **КЪЫХЭКIЫЖА КЪУЭШ**ЫМ ЗИПЛЪЫХЬУ **И КЪУЭШ**ЫР ЩИМЫЛЪАГЪУМ, АРИ И КЪУЭШЫР **ИЛЪЫХЪУЭНУ МЭЗЫМ ЩIОХЬЭ**Р. АУЭ, ЗЭШИТIЫР МЭЗЫМ ЩЫЗЭХУЭМЫЗЭУ, **ЩЭКIУ**АУЭ МЭЗЫМ КЪЫЩIЭКIЫЖ **КЪУЭШЫР ЗЫЛЪАГЪУ БЗЫЛЪХУГЪЭМ** И ЩХЬЭГЪУСЭРАУЭ ФIЭЩIЫУ АБЫ **ЗЫРЕШЭКI**.

И КЪУЭШЫР ИЛЪЫХЪУЭНУ КIУАР **МЭЗЫМ КЪЫЩIЭКIЫЖУ** И ЩХЬЭГЪУСЭМРЭ ИЛЪЫХЪУЭ КЪУЭШЫР ЗЭРЫЗЭШЭКIАУЭ **ЩИЛЪАГЪУА** ДЫДЭМ И КЪУЭШМИ КЪЭХЪУАР КЪЫГУРОIУЭЖ. **"МЫР СЫЩIАУЭ СЭ СЫМЫПСЭУЖЫФЫН"** ЖИIЭУ И ШАБЗЭР ДИШЕЙУЭ **ШАБЗЭШ**ЭР УЭГУМ ДЫРЕГЪЭУЕЙУЭ, КЪЫЩЕХЫЖМИ И **ЛЪАБЖЬЭМ ЩIЭХЬЭ**У И **ШАБЗЭШЭМКIЭ ЗЕУКIЫЖ**.

....

НЫТIЭ,

ИПЭКIЭ КЪЭТIУЭТА ШЫПСЭМ МЫ КЪЫПЫТЩЭЖАМ ХУЭДЭ ЗЫ КIАПIЭРЭ УХЫКIЭ ЗЭРИМЫIIЭПХЪЭР ИКIИ МЫПХУЭДЭХЭРИ **ШЫПСЭУ ЦIЫКIУХЭМ КЪЫХУЭIУЭТЭН** ЗЭРЫ**ИМЫГЪУЭ**РИ ГУРЫIУЭГЪУЭЩ.

ИКIИ, МЫ КЪЫПЫТЩЭЖАР ИПЭКIЭ КЪЭТIУЭТА ШЫПСЭМ ЩЫЩУ МЫЛЪЫТАПХЪЭУ, **ЩХЬЭЖ**У ЗЫ **"МИФ"** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭРЫЩЫТЫН ХУЕЙРИ ГУРЫIУЭГЪУЭНЩ:

- АРАЩИ, **КЪЭТIУЭТА ШЫПС**ЭР КЪЫЗЫТЕХЪУКIАМРЭ ХИУБЫДЭ **"МИФ"**РИ ГУРЫIУЭГЪУЭМЭ, АБЫ ИКIИ ЗЫ **"ЗЭТIОЛЪХУЭНЫКЪУЭ МИФ"** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ КЪЫЗЭРЫ**ПЫМЫЩАПХЪЭР** ГУРЫIУЭГЪУЭНЩИ, МЫ **"МИФ"ИТI**ЫР ЗЫ **ШЫПСЭМ** – IУЭРЫIIУАТЭ"М- **ЗЭГЪУСЭУ ХИУБЫД**ЭН ПАПЩIЭ ЗЫ ТЕГЪЭЩIАПIЭ **ЩЫIЭКЪЫМ**.

- ИПЭКIЭ КЪЭТIУЭТАУЭ ЩЫТА ШЫПСЭМ ХИУБЫДЭ **ЗЭШИТI**ЫР ИКIИ **"ПЫДЖЭ"**РЭ **"ПЫГЪЭЩ"**У **ЛIЫХЪУЖЬЫЦI**ЭКIЭ ЛЪЫТЭНЫР А **ШЫПС**ЭМ ХИУБЫДЭ **"МИФ" ТЕМЭМ** ЗЭР**ЕМЫЗЭГЪ**ЫНУРИ ГУРЫIУЭГЪУЭЩ. НЫТIЭ, **ЗЭМЫЗЭГЪ**ЫНУ **"МИФ"**ХЭР **ЗЫ ШЫПСЭМ ХЭТ** ЩIЭХЪУАР ЗЫ ЗЭМАНЫГЪУЭ ЛЪАНДЭРЭ АДЫГЭР **ЛIЫХЪУЖЬЫГЪЭМ ХУЭЩIЭКЪУ**У ЗЭРЫЩЫТРЭ, НОБИ **АДЫГЭ IУЭРЫIУАТ**ЭХЭР **МИФОЛОГИЕ** ЛЪЭНЫКЪУЭКIЭ **МЫДЖУ**, ЛIЫХЪУЖЬ ХЪЫБАРХЭУ -**ЭПОС** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ- **ЗЭРЫЛЪЫТ**ЭРАУЭ ЖЫIЭПХЪЭЩ.

...

ИКIИ, МЫБДЕЖЫМ **ЗЭТIОЛЪХУЭНЫКЪУЭ** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ КIЭЩIЫУ КЪЭТIУЭТА **АДЫГЭ "МИФ"**ЫР **ТЕМ**ЭКIЭ **АЛЫДЖ "МИФ"** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ **"ОЕДИПУС"**ЫМ (АДЫГЭМ "ЭДИП" ЖЫХУИIЭ) **ЕЩХЬ**У ЛЪЫТАПХЪЭЩИ, ТIУРИ, **ЦIЫХУ ЗЭХЭТЫКIЭ**М –СОЦИАЛ ЗЭХУЩЫТЫКIЭМ- ЗЫ **ЦIЫХУР** АДРЕЙМ **ЩЫЗЭХЭМЫХУФ**ЫМ ЩЫГЪУЭ КЪЭХЪУНУФЫНХЭР **ЗИ ТЕМЭ "МИФ"**ХЭРЩ.

АУЭ, **МЫ АДЫГЭ "МИФ"ЫР** "ОЕДИПУС"ЫМ ХУЭДЭУ ЗЭМЫЛIЭУЖЬЫГЪУЭБЭУ ЯГЪЭЛЕЯУЭ ЗЭХЭЛЪКЪЫМ, ИКIИ, **"ОЕДИПУС"**ЫМ ХУЭДИЗУ **"МИФ" ШЫНАГЪУ**ЭКЪЫМ. АУЭ, АБЫ **ИПЭIУЭ** КЪЭХЪУАРЭ ИКIИ АПХУЭДЭХЭМ **ЛЪАБЖЬЭ ЯХУЭХЪУ**ПХЪЭ **"МИФ"** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУИ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

МЫ ЗЭТIУОЛЪХУЭНЫКЪУЭ "МИФ"ХЭМРЭ, АХЭР "ОЕДИПУС МИФ"ЫМ ИПЭ КЪИХУЭРЭ ЛЪАБЖЬЭ ЯХУЭХЪУУ ЗЭРЫЛЪЫТАПХЪЭМ ЯПЭРЕЙ ТХЫЛЪУ КЪЫДЭКIАУЭ ЩЫТА -"ФИИЛЛЕР КИТАБЫ"МИ -"ТЛАГОЛ ТХЫЛЪ"МИ- ПОЛЕМИКЭ ТЕТЩIЫХЬАУЭ ЩЫТАЩ!

ДАУИ, ЦIЫХУ ЗЭХЭТЫКIЭМ ТЕУХУА МЫПХУЭДЭ "МИФ"ХЭМ ЗЫЗЭРИУБГЪУРИ КЪЭЗЫГЪЭЩI ЛЪЭПКЪХЭМ Я ЗЭХЭТЫКIЭМ ТЕУХУАУЭЩИ, НОБИ **БЛЭГЪАГЪЭ СИСТЕМ**ЭМ ТЕТУ И **БЛАГЪЭ**ХЭР **ЗЫЦIЫХУЖ АДЫГ**ЭМ И БЛЭКIАМИ **"ОЕДИПУС"** ХУЭДЭ **"МИФ"**ХЭР **КЪЫЗЭРИМЫГЪЭЩI**ЫНУР ГУРЫIУЭГЪУЭЩ. АУЭ, **БЛЭГЪАГЪЭ ХАБЗЭР** ХЭКУМ ФIЫУЭ ЩЫЗЕКIУЭУ ЩЫТМИ, АР НОБЭ **ХЭХЭСХЭМ ЛАНТIЭ** ЩЫЗЭРЫХЪУР ГУРЫIУЭГЪУЭЩИ, МЫРИ КЪЫЗЫХЭКIЫР **БЛЭГЪАГЪЭР** ЕЗЫМ ХУЭДЭУ **ЗЫМЫЛЪЫТЭ ЛЪЭПКЪХЭМ** ЗЭРЫХЭСЫМ АДЫГЭМ КЪЫХУИХЬ **СОЦИАЛ АЦИМИЛАЦ**ЭРЩ.

*

МЫ КЪЭТIУЭТА IУЭРЫIУАТЭМ ЛIЫХЪУЖЬУ ХЭТ **ПЫДЖЭ-**РЭ **ПЫГЪЭЩ-**ЫМ Я ДЖАТЭХЭР ЗЫЩIАРИ **НАРТ**ХЭМ Я **ГЪУКIЭ**ФIРАЩИ, МЫ ВАРИАНТЫМ ГЪУКIЭ КЪЫЗЭРЫХЭЩЫР СИГУ КЪЭКIЫЖККЪЫМ; АУЭ, А НЭХЪ **ГЪУКIЭ IЭЗЭ**У НАРТХЭМ ЯIЭР **″ЛЪЭПЩ″**РАУЭ ЗЭРЫЩЫТРИ ГУРЫIУЭГЪУЭЩ. ″ЛЪЭПЩ″ЫР IУЭРЫIУАТЭХЭМ ″ГЪУКIЭ″У ХЭТМИ, ″ЛЪЭПЩ″ЫМ **″ГЪУКIЭ″НЫМ ЩХЬЭЩЫКI**ЫУ ИIЭ **КЪАЛЭН**ЫР **″ЛЪЭПЩ″ ПСАЛЪЭ**М ГУРЫIУЭГЪУЭ КЪЕЩIР: АР **″ЛЪЭ″ ″ПЩ″ЫН**РАЩ.

ДАУИ, IУЭРЫIУАТЭУ НОБЭМ КЪЫНЭСАХЭМ ″ГЪУКIЭ″ ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ ХЭТ **″ЛЪЭПЩ″**ЫР **МАКЪЫБЗЭ**У ЩЫЗЭПКЪЫРЫПХКIЭ, АР **ГЪУКIЭНЫМ КЪЫЩЫМЫНЭ**У, **ЩЫIЭГЪУЭ ЗЫГЪУЭТ**У УТЫКУ КЪИХЬЭ ДЭТХЭНЭ ГУЭРЫМ **ХУЭХЪУ**НУРЭ **ИГЪУЭТ**ЫНУ **″ЛЪЭ″Р ЗЫ″ПЩ″**РЭ **ЕЗЫТ**РАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭЩ **″ЛЪЭПЩ″**ЫР. ДЭТХЭНЭ ЗЫ ″ЛЪЭ″Р ЗЫХУЭФАЩЭМ ХУЭЗЫПЩУ ЛЪЭ ПЩАЛЪЭРЩ ИКIИ ″ЛЪЭПЩ″РИ, ДИ **IУЭРЫIУАТЭХЭМ ″ЛЪЭПЩ″ ПСАЛЪЭ**М МЫ И **МЫХЬЭНЭ**Р ЩЫЛЪЫХЪУЭНРЭ ХЭЛЪЭГЪУЭН ХУЕЙЩ.

ДЭТХЭНЭ ЗЫ **ЩЫIГЪУЭ ЗИIЭ** ДЭТХЭНЭ ГУЭРЫМ ХУЭИГЪУЭ **ЗЫ ЛЪЭ** ЗЭР**ИIЭ**Р ГУРЫIУЭГЪУЭЩИ, **ЩЫIЭГЪУЭ ЗЫГЪУЭТ**ЫМ **ЩЫIЭГЪУЭ ЗЭРИГЪУЭТА ЛЪЭ** ИIЭЖУ УТЫКУ КЪИЗЫГЪЭХЬЭР -А ЛЪЭР ХУЭ**ЗЫПЩ**ЫР- **″МИФ ЛОГИЕ″**КIЭ - **″МИФОЛОГИЕ″**КIЭ- ЗЫ **″МИФ″** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ **ФИГУР**У ЗЭРЫЛЪЫТЭРИ, МЫРИ ЗЫ МАКЪЫБЗЭМ ЗЭРЫИГЪУЭУ ЗЭРИЛЪЫТЭ ПСАЛЪЭРЩ **″ЛЪЭПЩ″**ЫР. НЫТIЭ, МЫПХУЭДЭ И КЪАЛЭНКIИ, **″ЛЪЭПЩ″**ЫР **″МИФ ФИГУР″**У А НЭХЪ МАЩIЭУ ЗЫ **ТХЬЭПЭЛЪЫТ**ЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ.

″ЛЪЭ″ ЩЫЖЫТIЭМ ДЕЖИ, МЫР **″ПКЪЫ, ПКЪЫГЪУЭ″**М **ЗЭРЫЗЭЩХЬЭЩЫКI**ЫР ГУРЫIУЭГЪУЭЩИ, **″ОРГАН, ОРГАНИЗМЭ, ОРГАНИЗАЦЭ″** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ ЗИ МЫХЬЭНЭ ПСАЛЪЭУ ЛЪЫТАПХЪЭЩ **″ЛЪЭ″**Р. **″ПКЪЫ″ ЗИМЫIЭ**″РЭ **″ПКЪЫГЪУЭ″У ЩЫМЫТ**У **ЩЫIЭГЪУЭ ЗИIЭ** ЩЫIЭНЩ, АУЭ **″ЛЪЭ″ ЗИМЫIЭ**У **ЩЫIЭГЪУЭ** ЗИIЭ **ЩЫIЭНКЪЫМ**. НЫТIЭ, **IУПЩI** -КОНКРЕТ- **Е АБСТРАКТ**У ЩЫРЕТ, **ЩЫIЭ**УЭ ХЪУА **СЫТМИ** ЗЫ **ЛЪЭ ИIЭЖЩ**И, АР ЗИ ПЩАЛЪЭР **МИФОЛОГИЕ**У **ТХЬЭПЭЛЪЫТЭ** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ ЗЭРЫЛЪЫТАРАЩ **″ЛЪЭПЩ″**ЫР.

*

"ЛЪЭПЩ"ЫМ ЕЗЫРИ АР **ЗЫХЭТ**РЭ АБЫ **ТЕУХУА ӀУЭРЫӀУАТ**ЭХЭРИ **"ЭПОС"** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭ **-ЛӀЫХЪУЖЬ ХЪЫБАР**У- ХЪУАРЭ ЗЭРАЛЪЫТЭРИ ГУРЫӀУЭГЪУЭЩ НОБИ, ДИ **ӀУЭРЫӀУЭТЭДЖ**ХЭМ МЫХЭР **МИФОЛОГИЕ** ЕПЛЪЫКӀЭ **АНАЛИЗ** ЯЩӀЫУ **ЯДЖЫН** ЗЭРЫ**ХУЕЙ**Р ГУРЫӀУЭГЪУЭЩ.

ИКӀИ, ЩЫӀЭГЪУЭ ЗИӀЭР ЗЭРЫЩЫӀЭНУ ЛЪЭР ПЩЫН КЪАЛЭН ЗИӀЭ **"ЛЪЭПЩ"ЫМ НЭМЫЩӀ**, **ЩЫӀЭГЪУЭМРЭ ЗЭРЫЗЕКӀУ**ЭМ ТЕУХУА НЭГЪУЭЩӀ **МИФОЛОГИЕ ФИГУРХЭР**И ХЭТЩ ДИ ӀУЭРЫӀУАТЭХЭМИ, АХЭРИ МАКЪЫБЗЭ ЛЭЖЬЭКӀЭУ УХУА ПСАЛЪЭХЭМКӀЭЩ КЪЫЗЭРЫӀУЭТАР.

АУЭ, "ЛЪЭПЩ"ЫМ ХУЭДЭЖУ АХЭРИ "ЭПОС" ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭУЩ ЗЭРАЛЪЫТЭРИ, НЫТӀЭ, -АР ЩЫХЪУКӀИ-, ДИ **ӀУЭРЫӀУЭТЭДЖХЭМ** -"ЛӀЫХЪУЖЬ ХЪЫБАР"У АХЭР А КЪЫЗЭРЫӀУЭТА ЩӀЫКӀЭР А ЗЭРЫЩЫТУ ЯЛЪЫТЭН НЭМЫЩӀ-**ЯДЖЫН ХУЕЙ** ГУЭР **КЪАХУЭНЭКЪЫМ**! ... – ПЭЖЬ ЗЭХУАХЬЭС, ЗЭРАГЪЭЗАХУЭ, ЭПОС ЕПЛЪЫКӀЭКӀЭ ЗЭРЫЗЭЛЪАТЭУ ЗЫР ЗЫМ ПАЩӀЭ; АУЭ, МИФОЛОГИЕ ЕПЛЪЫКӀЭКӀИ ЗЭХУОТХЪУЭ!

АРАЩИ, МИФОЛОГИЕ ЕПЛЪЫКӀЭКӀЭ УХЭМЫПЛЪЭРЭ, МАКЪРИ ЗЫМЫЛЪЫТЭХХЭ БЗЭЩӀЭНЫГЪЭР УИ ГЪУАЗЭУ, МЫ ӀУЭРЫӀУАТЭХЭМ ХЭТ ФИГУРХЭР ЗЭУАКӀУЭ ЛӀЫХЪУЖЬХЭУ -"ЭПОС" ЛӀЭУЖЫЫГЪУЭУ-ЗЭРЫПЛЪЫТЭКӀЭРЭ УЩЫХЭПЛЪЭМ ДЕЖ, БДЖЫН ХУЕЙ ГУЭР УХУЭЗЭНКЪЫМ, ИКӀИ БДЖЫНУИ УХЭМЫХЬЭХХЭ! – МИФ ЛЪАБЖЬЭР ЗЭХЭПТХЪУЭНЩ.

МЫБДЕЖЫМ АРГУЭРУ ДИ Ӏ**УЭРЫӀУАТЭХЭМ ЗЭУАКӀУЭ ЛӀЫХЪУЖЬ** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭХЭУ **ХЭТ**РЭ **ЩЫӀЭГЪУЭР КЪЫЗЭРЫХЪУ**РЭ **ЗЭРЫЗЕКӀУЭР** МАКЪЫБЗЭМКӀЭ **ЗЭРЫЛЪЫТ**ЭУ УХУА **ПСАЛЪЭХ**ЭМКӀЭ ЛЪЫТА **МИФОЛОГИЕ ФИГУР**ХЭМИ Я ГУГЪУ ЩЫТЩӀЫНЩ.

ИКIИ, ДИ ЛЭЖЬЫГЪЭХЭМ ИГЪУЭ ЩЫХЪУ ДЭТХЭНЭ ЗЫ ЩIЫПIЭМ ПСАЛЪЭ ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭПКЪЫРЫТХЫУ КЪИКIЫР НАIУЭУ КЪЭIУЭТАУЭ ЗЭРЫЩЫТЫМ ПАПЩIЭ, ЗЫР ЗЫМ ПЫЩIАУЭ ЛЪЫТАПХЪЭ МЫ ″МИФОЛОИГИЕ ФИГУР″ХЭР ЗЭРЫЗЭПЫЩА ЩIЫКIЭКIЭ КЪЭТIУЭТЭНЩ:

″УЭЗЫР МЭС″РИ **″ИС″**ЫР КЪОХЪУ; **″ИМЫС″** КЪЭХЪУКЪЫМ.

″УЭЗЫР МЭДЖ″РИ **ИДЖ**ЫР КЪОХЪУ; **ИМЫДЖ** КЪЭХЪУКЪЫМ.

″УЭЗЫР ЗЭРЫДЖ″ЫР -**″УЭЗЫРЫДЖ″**ЫР- ″УЭЗЫР ЗЭРЫС″КIЭРЭЩ - **″УЭЗЫРЫС″**КIЭРЭЩ.

″УЭЗЫР ЗЭРЫС″ЫР ″**УЭЗЫРЫС**″ЫР ″ЕЗЫМ З**ИСУ ИТУ СЫ**УРЭЩ″И -″**СОС**″ЩИ-, КЪЫХЭХЪУКIЫР (″КЪ-У″ → КЪУ″) МЭДЖРИ (″**КЪУЭ**″) -″**УЗЭРЫДЖ**″Щ-.

МЫПХУЭДЭ ЗАЩIЭУ ЗОКIУЭР ЩЫIIЭГЪУЭРИ, СЫУЭ ИТУ ИСЫМ КЪЫХЭХЪУКIЫУ ЩЫIIЭ ХЪУР УВЫIIЭГЪУЭ ЗИМЫIIЭУ МЫ ЛЪАГЪУЭМ ИРОКIУЭЖЫР: **″СЫУЭ ИТУ СЫМ КЪЫХЭХЪУКI**″ЫР –**″СОСЫРЫКЪУЭ″**Р МЫУВЫIIЭУ СЫУРЭ МЭДЖ.

НЫТIЭ, МЫ ПСАЛЪЭХЭР Я МАКЪ МЫХЬЭНЭКIЭ ЗЭРЫЗЭПЫЩIАР ТЛЪЫТЭУ КЪЭТIУЭТА МЫ УСЭ ПЭЛЪЫТЭР НОБИ ЩIЭНЫГЪЭМ ЩЫIIЭГЪУЭ КЪЫЗЭРЫХЪУРЭ ЗЕКIУЭКIЭР ЗЭРЫЛЪЫТЭРЩИ, **ЩЫIIЭГЪУЭ УЖЬЫГЪУ**ЭУ УТЫКУ КЪИХЬА **МАКЪХЭМКIЭ**РЭ -МЫ КЪЫЗЭРЫХЪУА ЩIЫКIЭР Я МЫХЬЭНЭУЭ- УХУА ПСАЛЪЭХЭМ КЪЫЗЭРЫIIУАТАР ГУРЫIIУЭГЪУЭЩ.

АРАЩИ, МЫ **ПСАЛЪЭХ**ЭР **ЩХЬЭЖ**У **ЩЫIIЭГЪУЭРЭ ЗЭРЫЗЕКIУ**ЭР **КЪЭЗЫIIУАТ**ЭХЭРЩИ, **ЩХЬЭХУЭ**У ЗЫ **КЪЭIУЭТЭГЪУ**ЭИ ЗЫХУЭ**МЫНЫКЪУ**ЭХЭРЩ. – НЫТIЭ, МЫХЭР **УХУЕЙМЭ ″МИФ″**У ЛЪЫТЭ, **УХУЕЙМЭ ″ЩIЭНЫГЪЭ″**У ЛЪЫТЭ. АУЭ, МЫ ПСАЛЪЭХЭР **IУЭРЫIIУАТ**ЭХЭМ **ЛIЫХЪУЖЬЫЩI**ЭУ ХИУБЫДЭ **″МИФОЛОГИЕ ФИГУР″**ХЭУ ЛЪЫТАПХЪЭХЭРЩ.

ДАУИ, МЫ ИПЭКIЭ МЫ ЗИ ГУГЪУ ТЩIА **ПСАЛЪЭХ**ЭМРЭ **АХЭР** ЗЭРЫ**ЗЭКIЭЛЪХЬЭУЖЬУ** КЪЭТIУЭТАХЭМ -**ЩХЬЭЖ**У ЗЫ **″СОСЫРЫКЪУЭ″** ПСАЛЪЭ ЗАКЪУЭМИ- ГУРЫIIУЭГЪУЭ КЪЫТХУИЩIЫР **КОСМОС**ЫР **ЕЗЫР ЕЗЫРУРЭ ЗЭРЫЗЕКIУ**ЭРЭ **ЗЭРЫЗЭХЪУЭКI**ЫУ **ЗЭРЫУЖЬ**ЫР ЩIЭНЫГЪЭМ –ПП: **″ТЕРМОДИНАМИКЭ-2″**М- ЗЭРИЛЪЫТЭРЭ КЪЫЗЭРИIУАТЭ ЩIЫКIЭХЭМ ХУЭДЭРЭ ЗЭРЫТЕУХУАР ГУРЫIIУЭГЪУЭЩ.

ИКIИ, МЫ КЪЭТIУЭТАХЭМ УЖЬЫГЪУЭР **ХЪУПХЪЭ** ЗАЩIЭУ КЪЫЗЭРАIУЭТАРИ ГУЛЪЫТАПХЪЭЩ.

АУЭ, **ЩЫIЭУ ЩЫТЫР** ФIЭКIЫПIЭ ИМЫIЭУ **ЗЭРЫЗЭХЪУЭКIКIЭ**РЭЩ **ЗЭРЫУЖЬ** ЩIЫКIЭРИ, МЫРИ ЗЭРЫГЪЭЗЭЩIЭНУРИ **УЖЬЫНЫГЪЭ** КЪЫЗПЭЩЫТ А **ЩЫIЭУ ЩЫТЫМ** И ЩЫIЭГЪУЭМ **МЫХЪУНЫГЪЭ ЗЭРИГЪУЭТ**КIЭРЭЩ. АРАЩИ, А ЩЫIЭУ ЩЫТЫМ ЕЗЫМ **КЪЫХЭХЬЭ - КЪЫХЭХЪУЭ** ГУЭР **ЩЫМЫIЭУ, ЕЗЫР ЕЗЫРУРЭ ЗЭРЫУЖЬ**ЫФЫНУРИ А ЩЫIЭМ ЕЗЫМ **И КIУЭЦIКIЭ** ЕЗЫМ И ЩЫIЭГЪУЭМ **ЕМЫЗЭГЪ**РЭ ХУЭМЫДЭ -**АХУЭМЫДЭ**- ГУЭР КЪЫЗЭРЫХЪУКIЭРЭЩ.

МЫПХУЭДЭР (А ЗЭРЫЩЫIЭУ ЩЫТАМ ХУЭМЫДЭРЭ ЕМЫЗЭГЪ) ЗИ КIУЭЦIЫМ КЪЫЩЫХЪУАУЭ ЩЫТ А **ЩЫIЭУ ЩЫТЫМ -**МЫБЫ НЭУЖЬ- **ЩЫIЭГЪУЭ ИIЭЖЫФЫН**РЭ **И ЩЫIЭГЪУ**ЭР ИХЬУ **КIУЭТЭФЫН ПАПЩIЭ**, ЕЗЫМ И ЩЫIЭГЪУЭМ **ХУЭМЫДЭРЭ** МЫ **ЕМЫЗЭГЪ**ЫР **ЗЫХИУБЫДЭУ,** А ЩЫIЭУ ЩЫТЫР –АБЫ МЫ КЪЕМЫЗЭГЪЫМ ЕЗЫР ЗЫРИГЪЭЗЭГЪЫУ- **А ЗЭРЫЩЫТАУЭ ЩЫТАМ ЩХЬЭЩЫКI**ЫУ **ЗЭРЫЗЭХЪУЭКI**ЫН ХУЕЙР ГУРЫIУЭГЪУЭНЩ. МЫ **ЗЭХЪУЭКIЫНЫГЪЭ**РИ **А ЩЫIЭМ И УЖЬЫГЪУ**ЭРЩИ, МЫРИ **А ЩЫIЭМ ЩIЭ**УЭ ЗЫ **ЩЫIЭ** -ЩЫIЭЩIЭ ГУЭР- КЪЫЗЭРЫТЕХЪУКIЫРЩ, **ЩЫIЭГЪУЭЩIЭ** ЗЭРИГЪУЭТЫРЩ.

МЫ КЪЭТIУЭТАХЭРИ ИПЭКIЭ ХЪУПХЪЭ ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ ИПЭКIЭ КЪЭТIУЭТА **ЩЫIЭГЪУЭ УЖЬЫГЪУ**ЭР И **ДЕТАЛ**КIЭРЭ **ЗЭРЫЗЕКIУ**ЭМ ТЕУХУАЩИ, НЫТIЭ, **ЩЫIЭМ И КIУЭЦI**КIЭ ИГЪУЭТ **МЫХЪУНЫГЪЭ**КIЭРЭ ЗЭРЫ**ЗЭХЭТХЪУ**ЭУ (**КЪАУЭС**, **АНТРОПИ**), МЫ **МЫХЪУНЫГЪЭ**РИ ЗЫХИУБЫДЭУ КЪЭХЪУ **ЗЭХЪУЭКIЫНЫГЪЭР ЗЭРЫУЗЭЩI**ЫЖКIЭРЭЩ (**МЭУЭС**) **КОСМОС**ЫР (КАОС-МЭОС) ЗЭРЫ**УЖЬ**РЭ **ЗЭРЫЗЕКIУ**ЭР.

НЫТIЭ, КОСМИКЭ ЗЭХЪУЭКIЫНЫГЪЭРЭ УЖЬЫГЪУЭМ ЛЪАБЖЬЭ ХУЭХЪУР ЩЫIЭМ И КIУЭЦIЫМ КЪЫЩЫХЪУ **МЫХЪУНЫГЪЭР** "УЭЗЫР ЕЗЫР ЕЗЫРУРЭ ЗЭРЫС"КIЭРЭ ЗЭРЫЗЕКIУЭУ **"УЭЗЫРМЭС"**ЫМ КЪИIУАТЭМ И **ДЕТАЛ**ХЭР ЗЭРЫЛЪЫТЭРЩ. АРАЩИ, **"ИС"**ЫМ **И КIУЭЦI**КIЭ КЪЫЩЫХЪУХЭРЩ МЫ **МЫХЪУНЫГЪЭ** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭР.

АУЭ, **УЭЗЫРЫСУ ЩЫМЫТ**РЭ **″ИМЫС″**МИ И ГУГЪУ ТЩӀАГЪАЩИ, АР ИКӀИ, **УЭЗЫРЫДЖУ**И **ЩЫМЫТ**ЫУ **МЫДЖ**ЭРЩ. НЫТӀЭ МЫХЭРИ **ЩЫӀЭ МЫХЪУ**РЩ, **ЩЫӀЭГЪУЭ ЗИМЫӀ**ЭРЭ КЪЫЗЫТЕМЫХЪУКӀЫРЩИ, **ЩЫӀЭ КЪЫЗЫТЕМЫХЪУКӀ**РЭ ЩЫӀЭГЪУЭ **НЭ** –СУРС/РЕСУРС**- МЫХЪУ**У **″ЕМЫНЭ″** ЛӀЭУЖЬЫГЪУЭХЭРЩ.

ЩЫӀЭГЪУЭ ЗИМЫӀЭРЭ ЗЫМЫГЪУЭТУ ИКӀИ **КЪЫЗЫТЕМЫХЪУКӀ**РИ **МЫФӀ**ЫРЩ. НАХУЭРЭ **УНЭХУ**ПХЪЭУ **ЩЫМЫТ**ЫРЩИ, **КӀЫФӀ**ЫРЩ. ЛЪЫТЭНЫГЪЭРЭ **ТЕПЛЪЭ**И **ЗИМЫӀ**ЭУ ЗЭРЫЩЫТКӀИ **ЛЪАГЪУНЫГЪЭ**И **ЗИМЫӀ**ЭУ **ФӀЫЦӀ**ЭРЩ.

...

НЫТӀЭ, МЫХЭР **″ШЫПСЭ″**У Е **″МИФ″**У ЖЫӀЭ, Е **ЩӀЭНЫГЪЭ**УИ ЖЫӀЭ. **ЗЫТЕУХУАР**Э ЖЫЗЫДГЪЭӀЭХЭР **АДЫГЭ ӀУЭРЫӀУАТ**ЭХЭМ И **ФИГУР**ХЭР МАКЪЫБЗЭУ КЪЫЗЭРЫДГУРЫӀУЭРАЩ. ИКӀИ, МЫ ФИГУРХЭР **ЗЭУАКӀУ**ЭРЭ **ЛӀЫХЪУЖЬ**У ДЫМЫЛЪЫТЭРЭ А ЗЭРЫЩЫТУ **КЪЭДЫМЫГЪАНЭУ**, **МИФОЛОГИЕ** БГЪЭДЭХЬЭКӀЭКӀЭ ДЫЗЭР**ЕДЖ**ЭМ ТЕУХУАЩ.

ӀУЭРЫӀУАТЭХЭМ ХИУБЫДЭ МЫ ФИГУРХЭР **МИФОЛОГИЕ ЛӀЭУЖЬЫГЪУ**ЭХЭУ ЩЫПЛЪЫТЭМ ДЕЖ, **УЗЫХУЭКӀУЭНУР** МЫ ИПЭКӀЭ **ЗИ ГУГЪУ ТЩӀА**ХЭМ ХУЭДЭЩ; АУЭ, АХЭР **ЛӀЫХЪУЖЬХЭУ ПЛЪЫТЭМЭ**, ПСЭУАРЭ ДУНЕЙМ ЕХЫЖА **УИ АДЭЖЬХЭУ ПЛЪЫТЭНЩ**И, Я КХЪЭРЭ Я ХЬЭДЭ **УЛЪЫХЪУН** ИУЖЬ УИХЬЭНЩ.

УЩЫЛЪЫХЪУЭКӀИ **КЪЭБГЪУЭТЫНЩ**И, **″СОСЫРЫКЪУЭ ЛӀЫ ЦӀЫКӀУТ; И МЭӀУР КЪАГЪУЭТАЩ!″**; **″ХЬЭРЭМЭ ӀУАЩХЬЭР КЪАГЪУЭТЫЖАЩ!″** ХУЭДЭ ЕПЛЪЫКӀЭРЭ ПСЭЛЪЭМАКЪХЭР НОБЭ ЩӀЫЗЭХЭТХЫР МЫРАЩ.

*

АРГУЭРУ МЫ КЪЭТIУЭТАХЭР КЪЫЗЫТЕХЪУКIЫР АДЫГЭБЗЭР МАКЪЫБЗЭУ ЗЭРЫЩЫТРАЩИ, ШЫПСЭРЭ IУЭРЫIУАТЭХЭМ Я ЛЪАБЖЬЭРЭ ПЭЩIЭДЗЭРИ МАКЪЫБЗЭУ УХУА ПСАЛЪЭХЭРЩ. КЪЭIУЭТЭГЪУЭХЭМ ЛЪАБЖЬЭ ЯХУЭХЪУХЭРИ МЫ ПСАЛЪЭХЭР ЗЫТЕУХУАРЭ ГУРЫIУЭГЪУЭ КЪАЩIЭХЭРЩИ, IУЭРЫIУАТЭ ИПЭ АБЫХЭМ ХИУБЫДЭ ФИГУРХЭР -Е ЛIЫХЪУЖЬ ЖЫIЭ- ЗЭРЫЛЪЫТЭ ПСАЛЪЭХЭМ ГУЛЪЫТЭ ХУЭЩIЫН ХУЕЙЩ. КЪЭIУАТЭМРЭ КЪЫЗЭРЫIУАТЭ ПСАЛЪЭХЭР ЗЭЛЪЫТЭН ХУЕЙЩ.

МЫБЫ НЭГЪУНЭ, **"МИФ"**ХЭМ МАЩIЭУ ГУЛЪЫТЭ ХУЭТЩIАУЭ ЖЫIЭПХЪЭЩИ, АХЭР **КЪЫЗЭРЫIУАТЭ** ПСАЛЪЭХЭРИ МАКЪЫБЗЭУ ЗЭРЫУХУАР АРГУЭРУ КЪЫХЭДГЪЭЩАЩ. АРАЩИ, **ПСАЛЪЭХЭР НЭХЪ ЛЪАБЖЬЭЩ**; ПСАЛЪЭХЭМКIЭЩ **ШЫПСЭРЭ IУЭРЫIУАТЭ** Е **"МИФ"** ЖЫХУЭТIЭХЭР КЪЫЗЭРЫIУАТЭР.

АУЭ ИКIИ, **ПСАЛЪЭХЭМ МАКЪЫБЗЭУ Я ЩЫIЭГЪУЭ МЫХЬЭНЭХЭМ** НЭМЫЩI, МЫ ПСАЛЪЭХЭР Я ЛЪАБЖЬЭУ ЛЪЫТАПХЪЭ **"МИФ"** ЖЫХУЭТIЭРИ А **ЗЭМАНЫГЪУЭХЭМ И ЩIЭНЫГЪЭ ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ** ЗЭРЫЛЪЫТАПХЪЭРИ ГУРЫIУЭГЪУЭНЩИ, БЗЭХЭМ **"МИФ" ЛIЭУЖЬЫГЪУЭ** МЫХЬЭНЭ ЗИIЭУ УХУА **ПСАЛЪЭХЭМИ** УЩЫРИХЬЭЛIЭФЫНУР ГУРЫIУЭГЪУЭНЩ; - **НЭХЪЫБЭУИ МАКЪЫБЗЭУ ЩЫМЫТЫЖ БЗЭХЭМ** УЩЫРИХЬЭЛIЭЩ, АУЭ, МАКЪЫБЗЭХЭМИ УЩЫРИХЬЭЛIЭФЫНЩ.

МЫ КЪЭТIУЭТАХЭМИ ТЕУХУАРЭ ИКIИ ДИГУ КЪИГЪЭКIЫУ ЖЫIЭПХЪЭЩИ, **ИЛЪЭС**ЫР **IЫХЬИПЛI**ЫУ **-СЕЗОН**ХЭР- ЗЭРЫЗЕКIУЭР НОБИ АДЫГЭБЗЭМКIЭ **КЪЫЗЭРЫIУАТЭ** ЗЫ ЩIЫКIЭР **МИФОЛОГИЕ** ЛIЭУЖЬЫГЪУЭУ ЗЭРЫЩЫТМИ ГУЛЪЫТЭ ХУЭТЩIЫНЩ.

АРАЩИ, **ИЛЪЭС**ЫМ **КЪЫЩЕКӀУЭКӀЫР ″ГЪЭ″**РАУЭЩ **АДЫГЭ ТОПОКОСМИК**ЭУ ЗЭРЫЛЪЫТЭРИ, ЗЫ **ИЛЪЭС ХЪУРЕЙ**Р **″ГЪЭ″**МРЭ **″ЩӀЫ″**Р ТЕТЫГЪУЭКӀЭ **ЗЭРЫНЫКЪУЭКЪУ**КӀЭРЭ КЪЕКӀУЭКӀЫУ ЗЭРЫЛЪЫТЭР ЖЫӀЭПХЪЭЩ:

- НЫТӀЭ, **″ГЪЭ″**Р -″ЩӀЫ″М ИУТӀЫПЩЫЖУ- **КЪЫЩЕЖЬ**ЭМ **ТХЭУЭ** ЩӀЕДЗЭРИ, **″ГЪЭ″Р** МЫ **ЩЫТХЭ** ЗЭМАНЫГЪУЭР -СЕЗОНЫР- **″ГЪАТХЭ″**УЩ ЗЭРЫЛЪЫТЭР.

-″ГЪЭ″М ТХЭН ИУХА НЭУЖЬ, **ИТХАР КЪОХЪУ**РИ, МЫ **ЗЭМАНЫГЪУЭР ″ГЪЭ″М И ″МАХУЭ″**У **″ГЪЭМАХУЭ″**РЩ.

- ″ГЪЭ″М И ″МАХУЭ″Р ХУЭМ ХУЭМУРЭ **БЛЭКӀЫУ ЩӀЕДЗ**ЭРИ, МЫ ЗЭМАНЫГЪУЭРИ **″БЖЬЫХЬЭ″**РЩ.

- **БЖЫГЪЭМ И КӀЭР**И **″ГЪЭ″**М И **КЪАРУ**Р **ЩЫЩӀЭКӀ**ЫРЩИ, **″ЩӀЫ″Р ″ГЪЭ″М ЩЫТЕКӀУЭ** ЗЭМАНЫГЪУЭУ, **″ЩӀЫ″М И ″МАХУЭ″**РЩИ, **″ЩӀЫМАХУЭ″**РЩ.

*

ПСЭУРЭ ТХЪЭЖУ ФӀЫКЪАНЭ!